

Ένας πατροκτόνος στην εξουσία

Η καινούργια βιογραφία του Ιωσήφ Στάλιν από τον Ολεγκ Χλεβνιούκ φωτίζει νέες πλευρές του

OLEG V. KHLEVNIIUK
Στάλιν, μία νέα βιογραφία
 μτφρ.: Πέτρος Γεωργίου
 εκδ. Πατάκη, σελ. 480

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΛΕΞΑΚΗ**

Ο **Ιόσεμπ Τζουγκασβίλι**, του Μπεσαρίον και της Εκατερίνε, δύο φτωχών ανθρώπων από το Γκόρι της Γεωργίας, γεννήθηκε το 1879. Η μητέρα του είχε σχέδια γι' αυτόν. Εβλεπε τη φλόγα να καίει στην ψυχή του και εγκαίρως παρατήρησε τις ιδιαίτερες διανοητικές του ικανότητες. Από το 1888 έως το 1894 φοίτησε στη Θεολογική Σχολή του Γκόρι. Με καλές επιδόσεις. Η Εκατερίνε είχε εναποθέσει τις ελπίδες της για την κοινωνική και επαγγελματική ανέλιξη του γιου της σε αυτό το εκπαιδευτικό ίδρυμα, γιατί ήθελε πολύ να τον δει να γίνεται ιερέας.

Όμως η ιδιοσυγκρασία του Ιόσεμπ τον οδηγούσε να διαμαρτύρεται συνεχώς για το καθεστώς διαρκούς παρακολούθησης, ερευνών, καταδόσεων και τιμωριών που επικρατούσε στο εκπαιδευτικό ίδρυμα όπου φοιτούσε. Διάβαζε πολύ, πάσχιζε να εμπνευστεί, να καταλάβει τον κόσμο. Η γεωργιανή φιλολογία στα τέλη του 19ου αιώνα έδωσε πολλά και ενδιαφέροντα έργα, που το κύριο θέμα τους είναι η απόδοση κοινωνικής δικαιοσύνης. Ο μελλοντικός ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης βρήκε διέξοδο σε ρομαντικούς λογοτεχνικούς ήρωες που αποτελούσαν πρότυπα αγωνιστών. Αυτός, όμως, που τον στιγμάτισε ήταν ο ατρόμητος και ευγενής εκδικητής Κούμπα, ο τιμωρός της Ρώσων δυναστειών και της γεωργιανής αριστοκρατίας. Ο Κούμπα είναι ο πρωταγωνιστής του μυθιστορήματος του Αλεξάντρε Καζμπέγκι, «Ο πατροκτόνος».

Το «Κούμπα» έγινε το ψευδώνυμο του Ιόσεμπ Τζουγκασβίλι, είχε μεγάλη συναισθηματική αξία γι' αυτόν και με αυτό αποζητούσε να τον φωνάζουν οι στενοί σύντροφοί του σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Ακόμη και όταν υιοθέτησε το «Στάλιν», με το οποίο έγινε γνωστός σε όλο τον κόσμο. Αλλά και ο τίτλος του μυθιστορήματος, «Ο πατροκτόνος», ασυνείδητα φαίνεται ότι καθοδήγησε τα βήματα του Στάλιν προς την κατάληψη της εξουσίας. Στη θέση του πατέρα, μπορούμε, βάσει της στενής σχέσης τους, να βάλουμε τον Ιλιτς Λένιν, τον κορυφαίο του ρωσικού Σοσιαλιστικού Κόμματος (μετέπειτα Κομμουνιστικού Κόμματος).

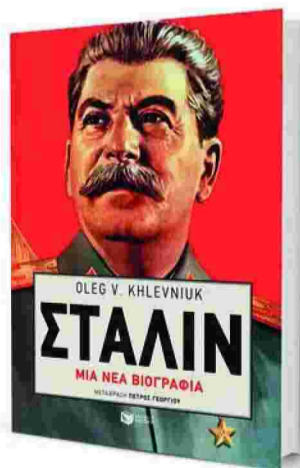
Η σύγκρουση των επιφανέστερων της Ρωσικής Επανάστασης ήταν σφοδρή. Δάσκαλος και μαθητής.

Στάλιν: ηγέτης με σιδηρά πυγμή, που από ασήμαντος επαναστάτης έγινε ένας από τους πιο ισχυρούς ανθρώπους της Ιστορίας.

Το βιβλίο εξετάζει την προσωπικότητα και το σύστημα διακυβέρνησης του Στάλιν τις τελευταίες μέρες της ζωής του και τα κύρια στάδια του βίου του.

Με διαφορετικές απόψεις για τη στρατηγική κατάληψη της εξουσίας. Ριζοσπαστικός ο πρώτος, τακτικιστής ο δεύτερος. Ο Ιλιτς, λίγο πριν πεθάνει, έφτασε στα άκρα τη σύγκρουση με τον μαθητή του. Ο Ιωσήφ, όμως, τα κατάφερε. Δούλεψε μεθοδικά. Πρώτα κατάφερε να αποφύγει αριστοτεχνικά τους πιο σοβαρούς κινδύνους που απέρρεαν από το πολιτικό σκηνικό που είχε στήσει ο μέντοράς του. Εν συνεχεία, οργάνωσε την πορεία του προς την κατάληψη της εξουσίας και την επι-

πέδωση του πολιτικού και οικονομικού του προγράμματος.

Ο Στάλιν έβλεπε μακριά. Ήταν παράτολμος, αδυσώπητος. Η Γεωργία και το τοπικό Σοσιαλιστικό Κόμμα δεν χωρούσαν τις φιλοδοξίες του. Ηθελε να γίνει ο ηγέτης μιας σοσιαλιστικής αυτοκρατο-

ρίας. Το έργο του Μαρξ τον ενέπνευσε. Το έφερε στα μέτρα του. Στο όνομα της ελευθερίας και της δικαιοσύνης των λαών, όμως, έστησε με τα χρόνια ένα απολύτως ανελεύθερο καθεστώς. Ο Μεγάλος Τρόμος εξαπλώθηκε παντού. Εκατοντάδες συμπατριώτες του διαπομπεύθηκαν, εκτοπίστηκαν, βασανίστηκαν, σκοτώθηκαν.

Μπάμπουσκα

Ο Ολεγκ Β. Χλεβνιούκ στο συναρπαστικό βιβλίο του «Στάλιν, μια νέα βιογραφία» (εκδ. Πατάκη), βαθύς γνώστης των τεράστιων αρχείων της σοβιετικής περιόδου που ήρθαν στην επιφάνεια τα τελευταία 25 χρόνια, χρησιμοποίησε τη μέθοδο των δύο εναλλασσόμενων αφηγήσεων, ένα είδος κειμενικής μπάμπουσκας. Η μία εννοιολογική αλυσίδα εξετάζει την προσωπικότητα και το σύστημα διακυβέρνησης του Στάλιν τις τελευταίες μέρες της ζωής του. Κορυφαίο

επεισόδιο το δείπνο των «Πέντε» (Μαλενκόφ, Μπέρια, Χρουστσόφ, Μπουλγκάνιν), στην κοντινή ντάτσα του τελευταίου, στις 28 Φεβρουαρίου 1953. Η άλλη διανύει με χρονολογική σειρά τα κύρια στάδια του βίου του.

Οι φωτογραφίες

Στο αξιόλογο φωτογραφικό παράρτημα του βιβλίου πλανάται μια έντονα μελαγχολική ατμόσφαιρα. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που αντλούμε από τις λεζάντες, οι περισσότεροι από τους πιστούς του συντρόφους εκτελέστηκαν, αυτοκτόνησαν, εξαφανίστηκαν. Θύματα ενός υπέρτατου σκοπού, ενός ακαλίνωτου εγωισμού. Βορά στις επιδιώξεις ενός ηγέτη με σιδηρά πυγμή, που από ασήμαντος επαναστάτης έγινε ένας από τους πιο ισχυρούς ανθρώπους της Ιστορίας. Του Ιόσεμπ Τζουγκασβίλι, που λάτρευε τον ατρόμητο και ευγενή εκδικητή Κούμπα...